

**Didàctica del coneixement del medi natural i social
en educació infantil II**

Codi: 101988

Crèdits: 4

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Victor Pastor Castro

Correu electrònic: victor.pastor@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Neus Banqué Martínez

Equip docent extern a la UAB

laura valdes

Prerequisits

És recomanable que l'estudiant hagi cursat l'assignatura *Didàctica del Coneixement del medi Social i Natural I*.

Objectius

Contextualització: Es tracta d'una assignatura obligatòria de tercer curs centrada en una didàctica específica compartida per dues àrees de coneixement: les ciències socials i experimentals.

La *Didàctica del Coneixement del Medi Natural i Social en Ed. Infantil II* suposa una assignatura que dona continuïtat i completa el procés d'aprenentatge de l'assignatura *Didàctica del Coneixement del Medi Natural i Social I* que es recomana que l'alumnat hagi realitzat el semestre anterior. La nova assignatura proposa desenvolupar les competències professionals relacionades amb l'aplicació a l'aula dels coneixements adquirits a l'assignatura anterior i la capacitat de justificar adequadament la seva pràctica. Es centra en el coneixement, l'anàlisi i el disseny de situacions educatives per l'ensenyament i aprenentatge de l'àrea de descoberta de l'entorn natural i social a l'educació infantil.

Objectius formatius:

1. Analitzar situacions didàctiques segons els paràmetres de la teoria i del currículum per fer-ne un diagnòstic sobre la seva pertinença i adequació a l'aula.
2. Conèixer, ser capaç d'analitzar i innovar seqüències didàctiques prèviament dissenyades i/o aplicades a l'aula, tot justificant des de la teoria, l'adequació de la pràctica que es proposa.

3. Conèixer i ser capaç d'analitzar pràctiques didàctiques interdisciplinàries d'aula d'infantil, tot identificant els continguts de l'àrea de descoberta de l'entorn i els d'altres àrees que s'hi treballen.
4. Dissenyar situacions i/o seqüències didàctiques personals e innovadores, a partir de la teoria treballada i les directrius curriculars i del context educatiu, de manera que demostrin l'autonomia i creativitat necessàries per poder exercir la seva professió docent de manera competent.
5. Saber comunicar-se amb actors del món professional vinculats a l'educació infantil, per tal de resoldre problemes didàctics de manera compartida i efectiva.

Competències

- Elaborar propostes didàctiques en relació amb la interacció ciència, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotora i volitiva.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar una situació didàctica i fer-ne un diagnòstic sobre la seva pertinença i fer propostes alternatives innovadores.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Aplicar competències bàsiques de TIC en la presentació dels seus treballs.
4. Aplicar la perspectiva globalitzadora i integradora en les propostes didàctiques que elaborin.
5. Capacitat d'inspirar-se en bones pràctiques per crear-ne de noves i personals.
6. Demostrar competència en l'aplicació de les tecnologies digitals a l'aula d'educació infantil manifestat en les situacions didàctiques que proposin.
7. Demostrar competència oral i escrita en la presentació dels treballs de l'assignatura, tot atenent la correcció formal, rigor en el contingut i nivell adequat d'argumentació.
8. Dissenyar propostes didàctiques que impliquin la interrelació ciència, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
9. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
10. Reconèixer i valorar la perspectiva globalitzadora i integradora en les situacions d'e/a analitzades de l'educació infantil.
11. Representar de manera explícita en el disseny de propostes didàctiques com es promou l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural.

Continguts

1. Models d'intervencions educatives de l'àrea de descoberta de l'entorn.
 - 1.1 Models didàctics de l'ensenyament i aprenentatge de l'àrea de descoberta de l'entorn. Concepció constructivista.
 - 1.2 Enfocament sociocultural de l'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències experimentals i socials, concepcions dels mestre i estils docents.
 - 1.3 Anàlisi d'estudis de cas reals presentats pels propis professionals.
2. Formes d'organitzar el treball de l'àrea de descoberta de l'entorn al parvulari: racons, projectes, materials i tallers.

2.1 L'organització del treball de l'àrea de descoberta de l'entorn a l'aula d'infantil. El paper d'aquesta àrea com uns dels eixos de significació.

2.2 El dia a dia a l'aula: Activitats quotidianes, rutines, rituals i festes. L'àrea de descoberta de l'entorn en situacions interdisciplinàries i globalitzadores.

2.3 Exemples de projectes interdisciplinars o globalitzadors.

3. Disseny d'unitats didàctiques amb contingut de l'àrea de descoberta de l'entorn. Síntesi de les dues assignatures.

3.1 Emmarcament, situació d'aprenentatge i temporització.

3.2 Currículum: selecció i seqüenciació de continguts, objectius i capacitats.

3.3 Activitats, materials, agrupació infants, paper i consignes del mestre.

3.4 Sistema d'avaluació.

Metodologia

Es proposa una forma de fer que permeti a l'alumnat experimentar, en el seu propi procés formatiu, que l'aprenentatge és un acte social i personal al mateix temps, que posa en funcionament i de manera simultània aspectes racionals i emocionals. Es procurarà mantenir una dinàmica interactiva i un clima distès que afavoreixi la participació i el compromís personal en el propi aprenentatge i en el dels companys i de les companyes de grup. El paper del docent ha de ser el de facilitador del procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes.

El professorat haurà de destinar aproximadament uns 15 minuts d'alguna classe a permetre que els seus estudiants puguin respondre les enquestes d'avaluació de l'actuació docent i d'avaluació de l'assignatura o mòdul.

En aquesta assignatura, de continuïtat amb la de Coneixement del medi social i natural I, es farà èmfasi especial al disseny i a l'aplicació d'unitats didàctiques i situacions d'aprenentatge a l'aula d'infantil, analitzades de manera crítica i argumentativa.

Es realitzarà una sortida de camp, tant de medi natural com de medi social, serà a un museu o centre de ciències o altres institucions en l'horari establert per la institució (matí o tarda). La visita és de caire obligatori i podrà tenir un cost fins a 10 euros.

Activitat	Hores	Metodologia
Dirigida (Gran Grup)	25%	Exposicions per part del docent interrelacionades amb estratègies inductives compartit: - Observació, interpretació i aprofitament didàctic d'experiències, gmateria - Anàlisi i comunicació oral d'experiències: històries personals viscudes co el període de pràctiques a l'aula, per tal d'observar-ne la seva lògica i aplic - Anàlisi de diferents models de seqüències didàctiques, situacions d'aprer - Reconeixement i valoració des d'una perpsectiva globalitzadora i integrac
Activitats supervisades	10%	- Anàlisi de materials curriculars i experiències d'implementació a l'aula.

(Seminaris)

- Debats i converses argumentades sobre les qüestions pedagògiques pla textos llegits.
- Elaboració de treballs fets col·laborativament, amb possibilitat de present
- Els seminaris contempen la possibilitat de conèixer propostes didàctique

Activitat autònoma

60%

- Elaboració individual de reflexions escrites.

- Lectura, comprensió, anàlisi al voltant de textos proposats.

L'alumnat haurà de garantir mínim un 80% d'assistència en les sessions de seminaris grupals per garantir l'adquisició del seu procés d'ensenyament-aprenentatge.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació continuada

5%

- Assistència i participació a classe.

- Realització de coavaluacions.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi de diferents models de seqüències didàctiques, situacions d'aprenentatge i projectes aplicats a les aules d'infantil.	12	0,48	1
Elaboració de treballs fets col·laborativament	8	0,32	3, 8
Exposicions per part del docent interrelacionades amb estratègies inductives per facilitar el diàleg i la construcció del coneixement compartit.	8	0,32	8
Reconeixement i valoració des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les situacions d'e/a analitzades.	8	0,32	1
Tipus: Supervisades			
Anàlisi de materials curriculars i experiències d'implementació a l'aula	6	0,24	4, 8
Debats i converses argumentades	4	0,16	1
Tipus: Autònomes			
Elaboració individual de treball de reflexió	15	0,6	1, 3
Lectura, comprensió i anàlisi al voltant de textos proposats	15	0,6	8
Recerca d'informació i recursos didàctics	12	0,48	1

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg del semestre acadèmic mitjançant diversitat d'activitats que combinen el treball individual i el col·lectiu, i l'avaluació continuada amb la final.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits

Al llarg de l'assignatura, cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa com a requisit per aprovar l'assignatura. Algunes competències poden ser: escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús del mòbil adequat, etc. Aquesta actitud serà avaluada al llarg del desenvolupament del treball en grup i pot condicionar la nota d'aquest.

L'assistència a classe és obligatòria: les/els estudiants han d'assistir a un mínim d'un 80% de les classes pràctiques (seminaris), en cas contrari es considerarà no presentat. Els justificants que es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar aquesta absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat.

Per poder superar l'assignatura serà superar amb un 5 cadascuna de les activitats d'avaluació, perquè es faci la mitjana de la nota de les activitats i s'obtingui la qualificació final de l'assignatura. En cas de suspens de l'assignatura, per tal de poder optar al procés de recuperació, s'haurà de tenir un 3,5 de qualificació mínima en l'activitat suspesa. El procés de recuperació constarà d'una prova individual i/o col·lectiva, segons el cas, que permeti avaluar que l'alumnat ha assolit els objectius i competències que es planteja l'assignatura. El suspens d'una de les activitats pot comportar el suspès de tota l'assignatura. Si s'opta a la recuperació d'una de les activitats, la nota final a la que s'opta és un 5. Les qualificacions de cada una de les proves d'avaluació es faran públiques al campus virtual en el període de 3 setmanes, després del seu lliurament. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en la data comunicada pel professorat d'aquesta assignatura, havent demanat hora de consulta per correu electrònic.

Seguint la normativa de la Facultat de Ciències de l'Educació en relació a criteris i pauta general d'avaluació (Acord Comissió Ordenació Acadèmica, 4 juny 2014). La còpia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, pot representar suspendre l'assignatura. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor/a sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

Les característiques i concreció del lliurament de totes les activitats s'explicarà a l'inici de l'assignatura.

Les dates de lliurament les activitats d'avaluació:

Avaluació individual: Avaluació reflexiva individual del recurs didàctic; s'entregarà al voltant de 10 dies després de l'entrega del treball en grup. (Primera quinzena de juny, aproximadament.)

Avaluació individual: Seguiment i participació en el treball en grup a partir de l'aplicació dels continguts de la didàctica del medi. (Avaluació continuada al llarg de l'assignatura.)

Avaluació en grup: Disseny de dos recursos didàctics - Espai didàctic de Medi Natural i Capsa d'Aprenentatge de Medi Social.- (Entrega en els 15 dies posteriors al 2n. intensiu de Practicum III.)

Reavaluació: Recuperació de l'avaluació individual de l'assignatura. (Realització 15 dies posteriors a la realització de l'avaluació individual)

* La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Grupal. Disseny de dos recursos didàctics per a l'EI que incorporin els principis de la didàctica del Medi Natural, Social i Cultural. (En grup)	45%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Individual.Avaluació reflexiva i presentació (oral/escrita) del disseny d'un recurs didàctic sobre el medi natural i social (Individual)	40%	5,5	0,22	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Seguiment, valoració de la participació i implicació en el treball en grup.	15%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Bibliografia elaborada amb perspectiva de gènere amb predomini d'autores.

Altimir, D. (2011). Conversa amb Maria Teresa Feu: La intel·ligència dels nens i nenes es troba a la punta dels dits. *Infància*, 179, 40-42.

Antón, M.; Moll, B. (2001). *Educación Infantil. Orientaciones y recursos (0-6 años)*. Madrid: CISS-Praxis.

Bach, E.; Darder, P. (2002). *Sedueix-te per seduir. Viure i educar les emocions*. Barcelona: Edicions 62.

Bonil, J. & Calafell, G. (2006). Los retos actuales de la Educación Científica. *Praxis*, Octubre 2006, p.25/1---25/16.

Cabanellas, I.; Eslava, C. L. (coord.) (2005). *Territorios de la infancia. Diálogos entre arquitectura y pedagogía*. Barcelona: Graó.

Calaf, R.; Gutiérrez, S. & Suárez, M.A. (2016) Desvelar competencias vinculadas con el conocimiento escuelas de las CCSS mediante la evaluación educativa del museo. *Enseñanza de las ciencias*: 15, 89-98.

Cañal de León, P. (2007). L'alafabetització científica a la infància. *Guix d'infantil*, 33, 5-9.

Cols, C. (2011). L'entorn, font de coneixements. *Infància*, 180, 14-20.

Cuenca, J. M.; Estepa, J. (2005). La caja genealógica: fuentes y tiempo en Educación Infantil. Una propuesta para trabajar con maestros en formación inicial. *Quaderns Digitals*, 37, http://www.quadernsdigitals.net/datos_web/hemeroteca/r_1/nr_609/a_8416/8416.htm [consulta 30-5-2011].

Díaz, M. Carmen (2007): *Mi escuela sabe a naranja*. Barcelona: Graó.

Espinet, M. (2001). Unidad de programación el bosque. Dins: M. Antón i B. Moll (coords.). *Educación infantil. Orientaciones y recursos*. (pp. 1-58). Barcelona: Ciss-Praxis.

Feliu, M y Jiménez, L (Coords.) (2015) *Ciencias sociales y educación infantil .Cuando despertó el mundo estaba allí*. Barcelona: Graó.

Gimeno, J. (2000). *La educación obligatoria: su sentido educativo y social*. Madrid: Ed. Morata.

Lacasa, N.; Pasqual, C.; Tarín, R. M. (1999). *La història de la vida de les plantes amb flor*. Barcelona: Associació de Mestres de Rosa Sensat.

López, N. & Melcón, P. (2010) Quan suquem una galeta a la llet... *Guix*, 369, p.35-41.

Manen, M. van (2003). *El tono en la enseñanza*. Barcelona: Ed. Paidós.

Martí, J. (2010). La construcció del coneixement científic dels tres als dotze anys. Què en sabem?. *Guix*, 369, p.21-26.

Mèlich, J. C.; Palou, J.; Poch, C.; Fons, M. (2000). *La veu de l'altre: reflexions i experiències per educar en valors ètics*. Bellaterra: ICE-UAB.

Palou, S. (2004). *Sentir y crecer. El crecimiento emocional en la infancia. Propuestas educativas*. Barcelona: Ed. Graó.

Parcerisa, A. & et al (2015) *Recursos y estrategias para estudiar ciencias sociales*. Barcelona: Graó.

Pedreira, M. (2006). Dialogar con la realidad. Dins: M. Antón i B. Moll (coords.). *Educación Infantil. Orientaciones y Recursos*. (pp. 23-69) Barcelona: Ciss-Praxis.

Pérez, E.; Baeza, M. C.; Miralles, P. (2008). El rincón de los tiempos. Un palacio en el aula de educación infantil. Dins: *Revista Iberoamericana de Educación*. núm.48/1 pàg. 1-10. EDITA: Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura (OEI)

Torruella, M.F. & et al (2015) *Ciencias sociales y educación infantil (3-6): cuando despertó, el mundo estaba allí*. Barcelona: Graó.

Webs d'interès

Association Internationale Pikler (LÓCZY) <http://www.aipl.org/>

Centre de Documentació i Experimentació en Ciències i Tecnologia (Dept. d'Eensenyament):
www.xtec.es/cdec

Comunitat catalana de Webquest: <http://www.webquestcat.org/>

Diraya. Talleres de Expresión y Educación Creadora <http://www.dirayaexpresion.es/>

El safareig: educació infantil i natura (AAMM Rosa Sensat): www.elsafareig.org/

Senderi-Educació en Valors: <http://www.senderi.org>

Xtec-Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya: <http://www.xtec.es>

Zona Clic: <http://clic.xtec.net/ca/>

Revistes d'educació infantil:

Aula d'infantil. Revista de l'editorial Graó.

Guix d'Infantil. Revista de l'editorial Graó.

Infància. Revista de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

Infància-Europa. Revista de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

Viure en família. Revista (per a pares i mares) de l'editorial Graó

Programari

No es requereix de cap programari concret.